

PERŽVALGA.

— Szauliuose per užgavėnes buvo vienuose namuose teatrėlis „Vaito pirszlysta“ ir paskui szokiai.

— Szaulių kunigai Szulca ir Jardauckas negana ką isz sakyklos keikia lietuviszkus rasztus, bet ir per iszpažintį grieszninkų lietuvių klausinėja, ar neskaito kas lietuviszkas knygas. — Turbut juodu pasisamdė žandarai pagelbon?! (isz „Ukininko“).

— Tulas Žmonijos Prietelis per „Naują Lietuviską Ceitungą“ padavė užmanymą įkurti Prusų Lietuvoje „Draugystę Lietuviskos Raszliavos“, kuri szelptu ir platintu liet. raszliavą, rinktu visus lietuviszkus rasztus, iszleistu moksliszkas knygas nors iszvercziant isz kitų kalbų, atspausdintu paveikslus Lietuvos kuningaikszečių, didvyrių ir pylių su lietuviszkais paraszais ir juos platintų tarp žmonių, įtaisytu lietuviszkų rasztų pardavimo vietą ir parengtu skaitinyezią, isz kurios paskolintu knygas skaitymui už pigią atmokestį. Prisiraszymas prie tokios draugystės butu 3 markės su metine mokeszia teip gi 3 markių. — Labai reikalinga tokia draugystė ir kad veikiausiai ji įsikunytu.

— „Saulė“ ragina kunigus, kad tiejie ragintu žmones prie aukų provos varymui dėlei užmuszimo Rutkaucko, už ką esą 7 nekaltai apkaltinti.

— „Tėvynėje“ Susiv. prezidentas apskelbė jau vieszai, kad p. Baczkauckas pasilaikęs masziną nustojo buti Susiv. „garbės sanariu“, bet iszmėtinėja kėlusiems protestus, kad „pasitaisiusį grieszninką nereikėjo isz naujo vėl daryti Sus. neprieteliu“.

— Minersvillė'je, moters ruosziasi sutverti savotiszką draugystę.

— P. Antanas A. Jocis isz

Philadelphijos pranesza, kad p. J. Disbardis suaresztavojo žydelį, bankierių lietuvių ir lenkų. — Negana ką nesiseka lietuviams bankieriams, bet tas pat yra ir žydams.

Dr. Petras Matulaitis.

„Viltis“ 18 num. pranesza, kad 8 dieną Balandžio 1900 m. pasimirė nuo sziltinės Dr. Petras Matulaitis, 37 metų amžiaus, mieste Kotelnic, Viatkos gub. Visiems yra žinoma jau, kad velionis buvo daktaru Seinuose ir tapo isztremtas giluman Gudijos už lietuviystę. Giltinė iszrovė Petro ypatoje antrą tvirtą stulpą isz masų tautos budintojų ir szelpėjų. Velionis buvo dideliu sandarbininku ir szelpėju „Varpo“ ir „Ukininko“. Jo rasztai yra po slaptvardžiu Paulius rasztyti.

Platesnis Petro gyvenimas ir darbai bus apskelbti paskiaus.

Aukos parodai

Isz Gilberton, Pa.

- K. Astrauckas -10
- D. Praszkeviczius -15
- K. Uliackienė -10
- S. Aidukaitis -10
- O. Leszkauckienė -5
- K. Diminskas -5
- K. Marcinkeviczius -30
- P. Keperinskas -25
- A. Butkeviczius -10
- S. Misiunas -15
- M. Vaicziuniene -25
- L. Zapitauckas -25
- J. Lapukas -5
- A. Kalvinskas -10
- A. Bujanauckas -15
- V. Bujanauckas -10
- P. Jusupaviczius -25

Waterbury'o lietuvių aukos nuo laimos szauksztų 2,85

Buvo \$1141,50

Labu \$1146,85

J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

Waterburio lietuvių aukos nuo laimos szauksztų 2,85
J. Tamosziunas, Pittston, -15
Buvo \$18,50
Labu \$21,50
Redakcija.

Isz Lietuvos.

Vilnius. Visi labai gerai žinome, kad mūsų ezinovnikai tik tam daugiausiai ir siuncziasi į Lietuvą, kad pasiplėsztkyszių, prisipirkt pusdykiai dvarų pas mus ir laimingai lebaut iki galui savo netikusio gyvenimo. Jei atsiranda koksai maskolių ezinovnikas, kuris kyszių neima, tai visus neiszpasakytai dyvai ima, ir tokį tankiausiai visi per kvailą laiką. Bet žmonių gyvenime yra daug priesztaravimų. Sztai viens toksai priesztaravimas pabaigoje Vasario mėnesio 1900 m. sugadino karijerą dviem Vilniaus ezinovnikams: buvusiam miesto policmeisteriui, valstijos dumcziai, kavaliieriui orderių, Rajeovskiui ir jo pagelbininkui buvusiam miesto brandmeisteriui Beck'ui. Tuodu vyru eidami pėdoms savo vyresniųjų ir jausdamu gerai, kad „rankos duotos Dievo kysziams imti“ — „ėmė“ kur tik prigriebdamu. Kiek ir nuo ko juodu prisimė iszviso, niekas nežino, bet į virszų iszplaukė tik mažmoziai, lupimai po keletą rublių nuo vežėjų. Tai yra žmonės neturtingi ir nuo jų negali daug paimti, užtatai ir ėmė tuodu ponu nuo jų tik po 2 iki 12 rublių. O jei katras vežėjas negalėjo atsipirkt, tai tą kisdavo ant kelių dienų į kozą. P. Eduardas Beck net teisinosi priesz sudą, kad jisai tiems vežėjams labai gerai darydavęs, nės galėjęs nuo jų atimti tiesą vazioti žmones, ale jis to nedarydavęs, tik pinigus nuo jų imdavęs ir į kozą kisdavęs. — „Na kas vežėjui ge-

riaus: ar nustoti uzdarbio, ar koze dvejetą dienų pasėdėt?“ — klausė p. Beck'as sudo.

Rajeovski—gi vėl pasiszaukė ant augsztų pažinczių su buvusių Kauno gubernatorium Klingenbergu ir su buvusiu Vilniaus gubernatorium Grevenitzu. Aniems ponams vieszpataujant, pasaka Rajeovski, ant kokių niekniekių, kaip paėmimas kelių rublių, visai nežiurėta. Byla—gi dabartinė iszszaukta visai bereikalinga per nesusipratimą buvusio gubernatoriaus Freze: kad jisai butų geriaus pažinęs reikalus, tai gal butų nepakėlęs tokios bylos.

Advokatai, kaip tai priprasta, kiek galėdami teisingo savo klientus. Akyviausiai kalbėjo Rajeovski apginėjas advokatas Kaminskis, kuris pripažindamas, kad visi „ima“, prasžė sudo nebaust už tokį visų grieką ir Rajeovski, bet jei „kas yra be grieko, tegul pirmutinis metą į jį akmeniu!“ — užbaigė kalbą p. Kaminskis nevisai vietoje privesdamas zodzius Jezaus Kristaus.

Sudas vienok, matyt, nenoredamas prie tokių griekų prisipažinti nubaudė Rajeovski ir Becką ant 21 metų į Tomsko guberniją. G.

Suvalkai. Jau tretii metai eina, kaip pas mus atvyko bausis rusofilas Czebatariovas, direktorius pradinių komyklių, kuris primanęs visus lietuvius vienoj' valandoj' į kacapus paverstu. Czebatariovas, nuėjęs pas gubernatorių, iszprasžė, kad gubernatorius palieptų žemskiams kontrolovoti visus mokintojus pradinių mokyklų, ir jeigu žemskiai susektų, kad kuris isz jų užsiima lietuviyste, tai tuojaus kad dauesztų žandarams, dėlto—gi dabar toki mokintojai daug priguli nuo žemskių, nės žemskiai turi valia kožnoj' valandoj' ateiti pas mokintoją į kambarį ir žiurėti, ką mokintojas veikia.

Pereitą metų Czebatariovas lankydamas pradinės mokyklos atkeliavo ir į Gibus (Seinų pav.), kur yra mokintojum p. Grabauckas dar nevedęs; sziam mokintojui Czebatariovas isz augszto prisakė vesti maskalką-stacziatikę, liepė su žmonėmis visur kalbėti gudiszkaiz; žodziu tariant, prisakė, kiek galint, terp dzukų vaisinti gudiszką dvasią. Pas p. Grabaucką Czebatariovas rado gražią tvarką, vaikus gerai iszlavintus, dėlto-gi dar jį pagyrė ir į knygas paraszė, kad viską tvarkoj' radęs. Czion reikia patėmyti, kad mokintojams prisakyta yra, po iszvažiavimo direktoriaus, paraszti pas Varszavos kuratorių ir viską apraszti, kokiam stovyje rasta yra direktoriaus mokslainė; lygia dalia ir p. Grabauckas apraszė visą stovį mokyklos ir ant galo pasiskundė, Varszavos kuratoriui ant Czebatariovo už tai, kad jam prisakė Czebatariovas maskalką vesti. Varszavos kuratorius p. Lyginas labai iszbarė Czebatariovą už tai, ką jis kiszasi ne į savo dalykus. Czebatariovas baisiai įpyko ant Grabaucko ir atstatė jį nuo vietos. Grabauckas, netekęs vietos, ėjo pas Czebatariovą paklausti, už ką jį atstatė nuo vietos; bet Czebatariovas neprisileido; tik isz trečio sykio davėsi perpraszyti p. Grabauckui! Perpraszes Grabauckas Czebatariovą ir vėl įgijo savo vietą. Isz szito paveizdo matome piktą szirdį Czebatariovo ir bailumą mokintojo Grabaucko; juk pats protas parodo, kad jeigu Czebatariovas mokykloj' pas Grabaucką rado viską tvarkoj' tai jis neturi tiesos nekaltu žmogaus atstatyti nuo vietos; o jeigu Czebatariovas atstatė p. Grabaucką nuo vietos, tai Grabauckui suvis nereikėjo perpraszinėti Czebatariovo, ale reikėjo papraszyti Varszavos kuratoriaus Lygino vietos, Li-

ginas butų prisakęs Czebatariovui ir vėl duoti Grabauckui vietą. (? Red.)

Suvalkuose maskoliai laiko ant savo kaszto sznipuką lietuviszkų rasztų Sakaliuką (Sokółek); tas Sakaliukas gimęs Punsko paraprijoj' (Suvalkų pav.), ale labai silpnai kalba lietuviszkai. Maskoliai, kur tik sustveria kokį numerį lietuviszko laikraszcziio, arba kokią nors knygutę, arba kokį laiszką, tuojaus siunczia pas Sakaliuką, kad szis iszverstų ant maskoliszkos kalbos. Sakaliukas, gerai nesuprasdamas, kas ten yra paraszta, verczia, kaip jam patinka; už tą darbą maskoliai moka Sakaliukui ant metų 700 rub. Mat maskoliai visiems kvailiams moka po 700 rub., o mums lietuviszkos spaudos neatiduoda; kaip pavelys lietuviams spaudinti knygas tai tada liks maskolių delmone daug pinigų. Czia reik atsiminti, kad Kaune, Vilniuje ir dar kituose miestuose maskoliai užlaiko panaszius sznipukus ir daug pinigų jiems iszmoka.

Pernai metuose, vienas lietuvis, paeinantis isz Gelgaidiszko parap. (Naum. pav.) Jūrgis Baltruszaitis Suvalkuose priėmė pravoslaviją tik dėlto, kad gauti ant žemskio; maskoliai palaikę jį czielus metus Suvalkuose ir iszmokinę stacziatikiszko tikėjimo iszsiuntė į Punską kaipo žemskį; szis judoszius dabar sznipinėja po Punsko parapiją, ar neškaito kas lietuviszkų rasztų. Dėlto-gi punskiecziai labai saugokitės to judosziaus. 1897. metuose tapo nuo Szipliszkių (Suv. pav.) ant Lazdijų padarytas naujas pliantas. Maskoliai nepriėmė vietinių žmonių dzukų prie darbo, ale pargabeno isz gilios Maskolijos daugybę kacapų. Tie kacapai tankiai pasigerdavo Szipliszkių karcziamoje ir tarp savęs susimuszdavo; vieną sykį vasaros dieną apie keli

kacapai pasigėrę užpuolė ant vietinio Žabariszkių vaito ir ant žemskio, norėdami juos sumuszti; bet jiems suvis nenusisekė, nės visi žmonės Szipliszkių sodziaus subėgo ir teip supylė kacapus, kad mažai ką jie gyvi liko. Pamatęs tą karę vietinis Szipliszkių žingunės virszininkas p. Baikovas, ir gi kacapas, nusiuntė į Suvalkus pas gubernatorių telegramą, praszydamas kariūnės maisztui nutildyt. Ant rytėjaus atjojo isz Suvalkų asztuoni apicierai ir penkios rotos kareivių, isz kurių dvi rotos pasiliko Szipliszkiuose ant plianto, o kitos trys rotos atjojo į Punską, ale jau maisztininkų nerado, nės szipliszkiecziai, suriszę tuos visus kacapus, nugabeno į Suvalkus į kalėjimą.

Isz szito atsitikimo aiszkliai pasirodo, kaip labai maskoliai nori ir laukia maiszto isz pusės lietuvių, kad paskui priesz visą sviatą apskelbti, buk lietuviai esą neramus žmonės. Kacapai, atvykę į svetimą szalį kelia maisztus, o paskui bėdą verczia ant mus nekaltų žmonių.

Veisiejų bažnyczioje (Seinų pav.) pakilo musztynės tarp lietuvių ir lenkų už giedojimus, lygiai kaip anuomet Lazdijų bažnyczioje. Reikia žinoti, kad Veisiejų parapija yra grynai lietuviszka (dzukai), tik apie keli teip vadina mi „szlėktos" yra Veisiejų miestelyje. Giesmės ir pamokslai nuo vyskupo atsilankimo atliekami yra abiejose kalbose. Tie „szlėktos", norėdami isz Veisiejų bažnytėlės suvis iszgyti lietuviszką kalbą, pakėlė pesztynes net paczioje bažnyczioje, Dievo namuose. Dzukai, ir gi suprasdami savo tiesas ir laikydamiesi to, ką vyskupas Baranauckas prisakė, nenorėjo savo apleisti, o isz to iszėjo kova paczioje bažnyczioje. Sunkiai nukentėjo už tas musztynes vietinis ka-

mendorius kn. Žvingila ir klebonas kn. Skriniskas. Kamentorių vyskupas nusiuntė į Senapilės kliosztorių ant mėnesio bausmės, o kleboną ir skaudžiai pabaudė; abudu iszkėlė isz Veisiejų. Vyskupas Baranauckas sziam dalyke labai neteisingai pasielgė, nės tie du kunigai suvis nieko nekalti. Nereikėjo duoti „szlėktos" ragams užaugti, tegul Veisiejų bažnyczioje viskas butų lietuviszkai, tai to butų neatsitikę. *Viesula.*

Krasnavas. (Seinų pav.) Krasnave yra rasztinyczia, kurioi yra rasztininku garsus judoszius Blaževiczius ir sėbras jo vaitas Szesztakauckas. Sziedu velnio vaikai laksto po visus sodzius ir krato žmones, jieszkodami lietuviszkų knygų ir laikraszczių. Ir teip juodu padarė kratą pas Tamoszių Milonczi Navininkėliuose. Judoszius Blaževiczius turėjo piktumą už kas-žin ką ant Miloncziio, dėlto-gi sustvėręs kas žin kur apie du numerių „Ukininko," uždarė juos į kopertą, paraszė ant virsziaus antraszą ant vardo Miloncziio, paėmė savo bicziulį Szesztakaucką ir vieną žemskį, nuvažiavo į namus Miloncziio ir paszaukęs tų namų szeimininką atplėszė tą uždarytą laiszką. Laiszke radęs minėtus du numerių „Uk." nekaltai užpuolė ant Miloncziio, buk jis turys susineszius su Tilže. Ale to negana. Tą paczią dieną Blaževiczius iszsiziojės nulėkė į Seinus ir užvedė žandarus ant Miloncziio. Žandarai krėte pas Miloncziį, ale nieko nerado. Dar Miloncziio yra trys broliai mokintojais ir vienas aptiekorius; ir ant tų Blaževiczius užvedė žandarus, ale nieko nės pas tuos nerado. Ant galo žandarai szaukė Miloncziį į Seinus ant tyrinėjimo; iszklausinėjo jojo, ar neturi pažįstamų Amerike ir Prusuose, ar neveda kokių nors korespondencijų su užru-

bežiū, ar nežino, rasi kas iš aplinkimų skaito lietuviszkas knygas ir laikraszczius. Milonezis ant tų visų klausimų atsakė: ne. Potam judoszius Blaževiczius ir Szesztakauckas apskelbė savo valscziaus žmonėms, kad lietuviszka spauda esant liuosa, kad lietuviai gali pirkti lietuviszkų knygų kiek tik nori; o paskui pargabeno į Krasnavo rasztinyczia, apie kelis szimtus maldaknygių „Aukso altorių“ su gudiszkomis raidėmis ant pardavimo. Tos maldaknyges dar ir dabar guli rasztinyczioj' ir nieks jų neperka.

Tai-gi matote, kokius turime tarp savęs judoszius; abudu juodu tikri lietuviai: judoszius Blaževiczius paeina išz Balbieriszkiu parapijos, o Szesztakauckas išz Lazdijų parapijos. Lazdijų parapijonys pagarsėjo bekovodami už lietuviszkas giesmes su Lazdijų mieszcionimis. Dzukai apskritai imant karsztai gina savo boczių kalbą, o pas mus kas darosi? Meskite lauk išz savo tarpo judoszius ir pravoslavijos apasztalus!

Vesula.

Serijai. (Seinų pav.) Teško man važiuot per Serijų miestelį ir pabuti czion porą dienų.

Buvo szventa diena. Eida mas ant sumos asz išzvydau didelę daugybę žmonių privažiavusių, prastai apsilvikiusių.

Meldžiasi czion ant lenkiszkių maldaknygių, kad ir nieko nesuprasdami ir netik seni, bet ir jauni. Du vaikiszcziai 15-16 metų stovėdami prie manęs meldėsi viens ant lenkiszkių kits ant lietuviszkų maldaknygių ir pradėjo pirmas išzjuokti antrą, kad tas ant lietuviszkų maldaknygių meldžiasi, tardams: „ant lenkiszkių tai visi ponai meldžiasi“; tuom kart antras pamatęs manę puikiau apsirengusį pradėjo žiurėt, kokios mano mal-

daknyges ir pamatęs lietuviszkas parodė anam ir abudu pasistiebę pradėjo žiurėt.

Bėda kad czion nėra lietuviszkų knygų ir laikraszczių, kurie galėtų praplatyt apszvietimą bei pabudint dvasią meilės tėvynės.

Tuom tarpu lenkiszkių kalendorių ir knygų pas mus ne truksta, netik pas karabelnikus bet ir krautuvėse žydai pardavinėja. Arbatinyczioj' yra daug maskoliszkų laikraszczių, kaip koks ir lenkiszkas, ir žmonės matyt nepatingi ją atlankyti. Labiausia czia reik pasiskubint artimiems tėvynainiams su lietuviszkais laikraszcziais.

Teko man kalbėt su keleis czion, kurie nurodė man vieną vaikina, kuris turi lietuviszkų knygelį, bet arba dvasiszkių arba szejp nevertų, o laikraszczių suvis netur. Sako labai trokscztam, bet nėra išz kur gaut. Maldaknyges, girdi, gaunam pas U. ale laikraszczių nėra K. netur.

Todėl turėdams kelis numerius „Ukininko“ asz daviau jiems už ką jie man labai padėkavojo ir da liepiau praszyt pas tą vaikina, nes jis gaudamas knygelį gal gaut ir laikraszczių.

Paszeszupis.

(Iš „Ukininko“)

Politiszkos žinios

Amerika. Geguzio 5 diena gen. Otis apleido Pilipinų salą ir grįžta Amerikon. Jo vietą užima gen. McArthur. Priežastis. Otiso iszkeliavimo išz Pilipinų negarsinama. Washingtono valdžios paliuosuoja Otisą ant jo paties reikalavimo ir garsina jo didelius nuopelnus, kurie pakėlė garbę szalies ir tautos, žudyme indijonų ir pilipinieczių, o kad Otisas nebuvo ant tiek apsukrus, kad neiszžudė teip ilgai pilipinieczių, neteko vietos. Su pilipiniecziais už visiszką laisvę kariaujancziais visai ki-

teipėjosi Otisui, negu su indijonais. Vice konsulis Wildman išz Hong Kong vienok apkaltina Otisą už jo aklumą ir visai atbulą perstatymą židinių amerikonams apie Pilipinų pasilaikymą. Wildmanas raszo, kad karės vedimui su pilipiniecziais, nors ir indijoniszku budu, tai gi kiekvieną užmuszant, kareivių toli neužtenka ir menkiausiai antra tiek turi buti nugabenta, nes netik Luzon sala yra apimta maiszto, bet ir visos kitos salos.

Pilipiniecziai vis labiaus pradeda užpuldyti ant amerikonų, kuriuos jei negrejt butu pribuvusi pagelba, butu visus iszmuszę. Ant salos Samar vėl pilipiniecziai buvo majorą Gilmore su 30 kareivių apsupę ir 20 jų užmuszė. Amerikonai nuo pilipinieczių kavodamiesi suėjo į bažnycią, kurią pilipiniecziai uždegė. Tik pagelba atėjus iszliuosavo amerikonus po 5 dienų apgulimo išz bažnyczios griuvėsių. Ant salos Panay pilipiniecziai vėl užmuszė 4 amerikonus ir 16 sužeidė. Kol atėjo amerikonams pagelba, pilipiniecziai jau buvo už kelių kalnų. — Amerikonai vėl dziaugiasi, buk Aguinaldo jau negyvas ir dėlto turėję pasibaigti maisztai. Jeigu tas butu tiesa, tai po Aguinaldo myrio pilipiniecziai butu pastoję dar narsesniais. — Sultonas Sulų salų iszkeleliavo į Singapore, neva dėl tikėjimiszkių reikalų, vienok amerikonai prisibijo, kad toji kelionė nepastotu jiems karszta, kad nesukiltu mahometonai gyvenanti ant tų salų priesz amerikonus ant paliepimo Turkijos sultono. Apart visko Sulų salų gyventojai sukilo priesz amerikonus už pakėlimą dvilinkai muitų ant atvežamų tavorų.

Pietinė Aprika. Paskiausios žinios pranesza, buk anglai burus išz tulų vietų austu-

mę tolyn sziaurės link ir rengiasi jau traukti ant Pretorijos, nors iki ten yra dar 200 mylių. Burai matyt nestoja muszon priesz anglus, neturėdami atsakanczių fviety ir tik mažais pulkeliais užpuldami gaiszina anglų tolyn traukimą. Anglai užėmė miestelį Brandfort išz kurio burai pasitraukė. Nuo Warenton burai teipgi pasitraukę atgal. Burai traukiasi atgal dėlto, kad pasikėlus anglams tolyn eiti, pasislėpę jų užpakalyje perkirsztu linijas susineszimo. Mafeking burai dar nepaėmė ir anglai tikisi ji kuomi veikiausiai iszliuosuoti. Nataliuje burai yra sutraukę dideles kanules ant kalnų, kur anglai negalėję prieit nieku budu. Susimuszimų tarp abiejų pusių atsitiko keletas, bet jie nei vienai pusei nebuvo naudingi; vienoi vietai anglai pasitraukė, kitoje gi burai.

Pietvakarinėje Aprikoje Aszantų murinų maisztai isztikrųjų prasidėjo. 10,000 murinų iszvižo anglų pajėgas išz miesto Kumassi ir 25 užmuszė bei 150 sužeidė. Anglų kariauna išz vietinių ir europiecių skaitliuje 375 vyrų turėjo užsidaryti drutvietėje, kurią murinai laiko apsupę. Murinai mėgino veržtisi į drutvietę, bet tapę atmuszti. Gubernatorius pareikalavo išz Londono kuomi greicziausiai pagelbos, nes neilgai galės laikytisi, budams nepasirengęs. Kaip yra murinai pasirengę, ant maiszto, nėra žinios, vienok jie atrado dabar pagabiausį laiką nusikratyti anglų jungą, kada pietinėje Aprikoje yra sutrauktos ir reikalingos veik visos anglų pajėgos. Nuramdymui 10,000 aszantų murinų reikės, menkiausiai nors 7000 gerai apginkluotų anglų, kurie galės bastytis po pustynes be kelių, kol iszžudys maisztinikus.

Vokietija. Praėjusę pėtnyczią atsilankė Berlyne Austri-

jos ciesaorius neva ant 20-metinių sukaktuvių įpėdinio Vokietijos ciesaoriaus sunaus ir nedėlioje vėl išvažiavo atgal į Austriją. Laikraszcziai pranaszauja, kad Austrijos ciesaorius apsilankęs Berlyne vien dėl sudrutinimo trijopo susivienijimo (dreibundo) ryszio, izslaikymui pakajaus Europoje reikalingo. Teip pat buvo atkeliavęs ir Italijos karaliaus įpėdinis vietoje savo tėvo.

Turkija. Amerika pareikalavo galutinai užmokėjimo \$100,000 už izspustytas misionierių vietas Armėnijoi. Turkija ant tojo pareikalavimo visai neatsiliepė, o ant pirmesnio reikalavimo visai izsikalbinėjo. Neduodant Turkijai atsakymo Amerika turėtu tiesą jau siųsti kariszka laivynę į Turkiją. Turkija visai nesibijo Amerikos, nes gerai žino, kad Amerika delto karės nepradės, nes tai nedaleis kitos Europos vieszpatystės.

Dalis darbu.

Memphis, Tenn. 500 formų taisytojų gelezies liejinyčiose sustraikavo reikalaudami pakėlimo algų.

Racine, Wis. Visi darbininkai dalyvaujanti prie namų statymo sustraikavo reikalaudami pakėlimo algos ir 8 val. darbo laiko.

Buffalo, N. Y. 500 darbininkų sustraikavo, kurie dirba prie visokių namų statymo dėlei amerikonszkos parodos ateinantį metą, reikalaudami pakėlimo algos. — Tai sytojai telegrafų ir telefonų teip-gi sustraikavo, reikalaudami \$2,50 už dieną algos. — 5000 gelzkelio darbininkų sugrižo prie darbo, nes kompanijos izspildė jų reikalavimus.

Oswego, N. Y. 60 anglių korovėjų D. L. & W. gelzkelio sustraikavo reikalaudami pakėlimo algos, ir sanvaitinės izmokesties, ką kom-

panija izspildė.

Cleveland, Ohio. Akmenų taszytojai pareikalavo pakėlimo algos ir darbo laiko 8 valandų, ką darbdaviai izspildė. — Ant gelzkeldivario stotės Big Four sustraikavo perkrautojai tavorų, kurį straikerių vietą kompanija paėmė neubijonistus, izs ko nusidavė didis muszis tarp darbininkų.

Philadelphia, Pa. Namų statytojų straikerių skaitlius pasidaugino ant 16,000. — Continental Worsted Mills sustraikavo 400 merginų, reikalaudamos pakėlimo ant 10% algos.

Quincy, Mass. Darbdaviai susitaikė su straikeriais, akmenų skaldytojais, mokėdami po 33 ct. už valandą prie 8 val. darbo laiko. — 2000 akmenų taszytojų dar straikuoja.

Boston, Mass. Viso miesto aludarių darbininkai buvo sustraikavę reikalaudami 8 val. dienos darbo ir izslaimėjo.

Bay City, Mich. 400 skrynių dirbėjų sustraikavo reikalaudami pakėlimo algos.

Little Rock, Ark. Strytkarių visi darbininkai sustraikavo, reikalaudami atgal priėmimo 5 atstatytų darbininkų.

Cincinnati, Ohio. Straikas vietinių formų taisytojų, gelezies liejinyčiose, pasibaigė, nes kompanija pakėlė reikalaujamas 10% algas.

Chicago, Ill. Katilų dirbėjai sustraikavo ir delto tapė uždaryti net 22 darba-vietei.

Nanticoke, Pa. Vietinių kasyklų No. 5 ir 7 sustraikavo vaikai ir delto turėjo sustoti dirbė visi darbininkai.

Glasport, Pa. American Ax and Tool Co. nupirko 38 akrus žemės ir pradėjo statyti pabirką net už \$500,000, kuris po metų laiko bus užbaigtas ir apie 1000 darbininkų gaus darbą.

Dekalb, Ill. American Steel & Wire Co. po sustojimo dėl perdidelio zoposto vėl pradėjo dirbti.

Beaver Dam, Wis. 1 d. Geguzio ezion sudegė gelezies liejinyčia Malleable Iron Works. Iszkados pasidarė ant \$100,000. Visi darbininkai izsvažinėjo kitur pasijeszkti darbo.

Kaukauna, Wis. Nepoilgo pradės dirbti kelią dėl strytkarių izs Kaukauna į Appleton ir daugeliui darbininkų bus darbo metus laiko.

Minneapolis, Minn. 1100 darbininkų lentų pjovinyčiose sustraikavo reikalaudami lygių algų.

Seymour, Ind. 3000 darbininkų ant gelzkelio Baltimore & Ohio Southwestern sustraikavo reikalaudami pakėlimo algos.

Reading, Pa. Czion sustraikavo 800 daildyzių reikalaudami didesnės algos. Tuli kontraktieriai izspildė straikerių reikalavimus.

Abelnai daugelyje vietų nuo 1 Geguzio sustraikavo darbininkai reikalaudami pakėlimo algų, tai 8 valandų dienos darbo.

Baisi nelaimė.

Schofield, Utah, kasyklose Pleasant Valley Mine Co. prie gelzkelio Rio Grande Western, izs nežinomos priezasties užsudegė kelios baczkutės parako, nuo ko užsudegė kasyklose gazonai ir eksplozija izsziplėtė po visas kasyklas. Kasyklose tuomi tarpu dirbo per 300 darbininkų ir bene visi bus smertį radę apart 6 sunkiai apdegusių. 250 lavonų jau izzėmė izs kasyklų, kitų dar nesurado nes yra užgriuvę keliai kasyklose. Daugumą lavonų rado kniupszčių gulint ir rankoms užsiėmus burną. Pagal tai galima spręsti, kad tiejie užtrozsko dėl stokos oro. Tulose vietose rado po 5—8 lavonus

kruvoje; galvos tulų buvo isuktos į skarmalus kad atsigtinti nuo gazo.

Tos kasyklos dirbą nuo 20 metų ir gazų jose budavo labai mažai. Valstijos inspektorius perziurėjęs kasyklas pirm 5 sanvaiczių ir gazų neradęs. Vienok laike 5 sanvaiczių po perziurėjimui gazų galėjo atsirast ir labai daug, kad teip didelė eksplozija atsitiko. Darbininkai veik visi buvo amerikoni ir velszjai, didesnė dalis apsiėdusių. Naszlaicziams yra renkamos aukos. Prancuzijos prezidentas per savo pasiuntinį Washingtone izsreiszkė McKinley savo gailėstį dėl atsitikusios nelaimės.

Izsz lietuviszku dirvu Amerikoje

Debray, Mich. Linksma pranesztie dėl lietuviszkos vi-suomenės, kad mūsų miestelio lietuvii szirdise kas kartas auga ir bujoja dvasė lietuvystės, laisvamanystės ir broliszkos meilės. Sztai į tą trumpą laiką, tiktai nuo pradzios szio meto, jau likosi įkurtos keturios atskirios kuopos arba draugystės, kurios visos veikia dėl labo savo ir nuvargintos mūsų brangios tėvynės Lietuvos. Tiesa, pas mus lietuvii randasi ne didokas skaitlius, (apart protestonų lietuvii, kurie vis jauzcziasi esą vokiecziais) bet-kone visi geri tautiecziai ir tautietės. Nors lietuvii protestonų mažas skaitlius prisideda prie mūsų pulkelio, bet visgi jau ir tame turime pradzią ir galime drąsei pasigirt lietuviszka laudei, kad mes glaudziamės visi į viena pulkelį po Lietuvos veluku, vietoj' skirstytis į partijas dėlei skirtumo tikėjimiskų pažvalgų, kaip tai kitų miestų lietuvii kad daro.

Per rupestį ir darbsztumą mūsų garbaus tautieczio M. Mockaus, kuris keletas metų atgal, per didelę kovą su naujalenkliais ir tarnais ku, Va-

laicio, suorganizavojo Susivienijimo kuopą Detroit'e, likos sukviesti lietuviai ir lietuvės mūsų miestelio, Delray, pradžioje šio meto ir pagal užmanymą per organizatorių, visi susirinkusieji, vyrai ir moters, įsteigė draugystę pavardu „D-ro Jono Szliupo“. Tos dr-tės mieriu yra užlaikymas knygyno, nulaikymas susirinkimų su prakalboms ir t. t. Tuom pat kartu likosi sutverta ir T. M. Dr. kuopa, apie kurios įkunijimą daugiausiai rūpinosi karsztas tėvynainis K. Gediminas. Vėliaus per užmanymą p. S. Urbanto, Savicko ir M. Savickienės, likosi įkurta dar kuopa Susivienijimo.

O už vis didžiauses darbas dėl mūsų tautos labo likos nuveiktas, mūsų tarpe 7 dieną Balandžio 1900 m. Mūsų tautietis M. Mockus jau ir pirmiaus lietuvės moteris ir merginas prikalbinėjo susitelktie į vieną būrelį ir įsteigti lietuviszką-moteriszką draugystę, dėl savo ir tėvynės labo. Žinoma mūsų moteriszkosios, nors ir ne visos, bet visgi ne kurios da buvo nei ne girdėję tokių dvyų, kad moteriszkosios galėtu tverti kokias ten draugystės, o ir negalėjo suprast nekurioms, kam tokia moterių draugystė gal būt reikalinga, ir kokią ji naudą gali atnėst? Nors kalbinamos nesiprieszino, bet buvo galima aiszkiai užtėmyt isz akių ir veido, jog yra paskendusios netikėjime ir abejonėje, ir tu la gal pamislyjo kad prikalbinėtojas nori isz jų tiktai kokius juokus sau isztaisyti. Bet tas darbsztusis tautietis neperstojo savo užmanyto darbo tolyn varęs. Artinantes 7 dienai Balandžio, jis vaikszciojo nuo namo į namą, aiszkino kiekvienai savo užmanymo tolesnę mislį, iszreikszdamas naudą riszimosi į draugystes, ir ką gero gali nuveikti mūsų moters dirbdamos visos isz

draugės vienodai dėl labo savitarpinio ir nuvargintos tėvynės Lietuvos, ypatingai dirbant dvasėje laisvamanszkoje, netikėjimiszkoje. Dvasė laisvamanybės neskirsto lietuvių į partijų partijas dėl nelygaus tikėjimo, paliekant tą kožno sąžynei už savastį, o tiktai szaukia visus vienbalsiai kaip vyrus teip moteris, kaip katalikus teip ir protestonus vienu balsu: Lietuviai! kelkitės isz letargiszkio miego, gana jums miegoti, gana jums nesztį jungą visokių sunkybių, kurių jums nškrovė ant sprandų jūsų kaimyniszkai neprieteliai. Ypatingiausiai jus moterėles-lietuvės, jus, kurios esate pamatu tautos; jus, kurios esate styru dėl visos mūsų tautos į laimės szalį, atsibuskit jaugiors kartą, iszžengkit isz tų tamsybių ir apsiplovę akis su vandeniu apszvietos pažvelgkit prieszai save o paregėsite didelius stebuklus. Per apszvietą tiktai jus garbingos dukters Lietuvos, pastosite tobuloms, iszmintingoms, laisvoms, visame susilyginsit su apszvietų tautų moterims, ir bėgant amžiams, jūsų vardai bus minavojami per amžius szirdise jūsų ainių.

Su tokiais ir tam panasziais kalbėseis, mūsų augszcziaus minėtas tautietis, sužadino naujus jautimus moteriszkųjų szirdyse, prabudino jose tartum kokią naują dvasę; pakrypo jų manymai suvis į kitą szalį, kožna džiaugsmingai isztarė prizadėjimo žodžius, jogiai pribus ant paženklinto laiko į vietą susirinkimo ir padavė kožna isz kalno savo vardą su tvirtu prizadu pristot į tveriamą moterių draugystę. Ant paženklinto laiko susirinko mūsų moterėles ir merginukės į namą A. Savicko, kur pirma likosi nulaikytas mėnesinis susirinkimas Dr-tės D-ro Jono Szliupo. Atlikus minėta susirinkimą, vyrai davė vietą moteriszkoms, kur organizato-

rius kalbėjo apie dvi valandi ir iszaiszkino istoriszką bėgį padėjimo Lietuvos nuo laikų kun. Vitauto iki sziantdien, paminedamas sunkesnes slogas jau perleistas ir dabar slogi nanczias mūsų tautą; nurodė kaip didelį smugį nukentė mūsų tauta per užgynimą spaudos, kaip nekaltai baisias kanczias kėnczia mūsų broliai kankintiniai, kurie yra kankinami per sziaurės siaubuną vien tik dėl to, kad jie atjauzczia kuomi yra ir stengiasi gerą daryti dėl savo tautos. Toliaus iszaiszkino ženklinimą ir vertybę mūsų parodos visavietinėje Parodoje Paryžiuje, ir ant galo dadėjo, kad cziornyksztėms moterims esant mažame tiktai skaitliuje negalima yra nei mislyt sutvert draugystę su mieriais savitarpinės paszalpos ligoje pinigiszkai ir padavė savo mislį, kad būtų labai gražus ir naudingas darbas atliekamas, jeigu moters sutvertu draugystę pagal savo iszgalę su mažais mokeszcziais ir savo sudėtus skatikėlius aukautų ant tautiszkų svarbiausių reikalų, kaipo sziantdieniszkame laike ant lietuviszkos parodos ir dėl kankintinių, o praėjus parodai rasis daugiau svarbių tautiszkų reikalų. Ant tokio užmanymo visos moteris sutiko. Tada buvo raszymas vardų pristojanczių moteriszkųjų į draugystę. Ant pradžios prisiraszė szios moters:

Lucija Urbantienė, Izabelė Sinkeviczienė, Mare Savickienė, Elzė Savickiutė, Mare Kupczynskienė, Mare Baltruszaitienė, Tyne Fridrikiutė, Matylda Fridrikiutė.

Virszininkėms likosi iszrinktos sekanczios:

Lucija Urbantienė—pirmseda, Izabelė Sinkeviczienė—rasz. Mare Savickienė—iszdininke.

Draugystė tapė užvaadinta „Milda“.

Mieris draugystės:

1) Kiekviena sanarė mokes

kas meno po 5 ct. ir tie pinigai bus aukaujami ant tuom laikų bėganczių svarbiausių tautiszkų reikalų.

2) Draugystė rūpinsis ir kitokiais pragumais rinkt pinigų, kaipo iszloszimis nupirktų reikalingų žmonėms daiktų ir tt., ir atėmus kasztus, uzdarbį paaukaut teip pat ant tautiszkų reikalų.

3) Tarp savės, reikalui atsitikus, suszelpt viena kitą seseriszkai ir prieteliszkai, o jei reiks ir medegiszkai pagal savo iszgalę.

4) Į draugystę gali prigulėt tiktai dorios moters ir merginos, lietuvės, ne veizdint ant jų amžiaus nei skirstumo tikėjimo.

5) Susirinkimus laikyti kartą ant mėnesio, o esant reikalui ir tankiaus. Susirinkimai mėnesiniai tur būt laikomi su prakalboms; teipgi stengtis pagal iszgalėjimą lankytis ant susirinkimų drauge su vyrais, kur esti laikomi vyrų susirinkimai vieszii ne privatiszki.

6) Skaityti gerus laikraszczius ir knygas, tobulintis skaityme ir supratime to, kas skaityta, mylėt lietuviszką už vis labjaus ir to viso jaunąją gentkartę mokinti. Uzdrausta visiszkai daryt mažiausius pasitycziojimus link tikybos isz sanarės kiteip tikinczios, nes mes esame visos dukterimis tos pat motinos Lietuvos, per tat tegul tarp mus žydi vienybė, meilė seseriszka ir nepertraukiamas riszys sutikimo.

Toliaus įstatai gal būt papildomi pagal reikalavimą didumos balsų sanarių.

Ant galo priduriu ir tai, kad į augszcziaus minėtą draugystę priguli trys ypatos liuterioniszkio tikėjimo, isz ko ima mane didelis džiaugsmas kad galiu tą praneszti lietuviszkai visuomenei, nes isz to matome, kad tarpe mūsų moterių greicziaus galima prigydint diegas laisvamanybės, lygybės ir vienybės, negu tas

galima butu padaryt tarpe musų vyrų.

Lietuviszkų vyriskų draugyszių nekuriuose miestuose galima atrast gyvuojanzių jau nuo 20 metų, o tarpe tųjų draugyszių sanarių veltu jieszkotume vienos ne katalikisz ko tikėjimo ypatos, ir dėlko taip yra? Dėlto, kad musų vyrai vis dar neturi meilės artymo ir estj irankiais kunigų, kurie visokiais budjais kitatikius niekina ir atstume nuo savęs savo brolius lietuvius-protestonus, tartum neįstengdami suprasti to, kad tuomi didžiausei skriaudžia patys save, nes mažina savo pulką, silpnina spēkas pasikėlimo kaip tautiszko taip ir dvasiszko. Toks musų silpnumas ir nesutikimas žinoma yra naudingas musų kunigams bet niekados mums patiems.

Dėl augszcziaus minėtos priezasties, asz žemiaus pasirasziusi, lietuvė moteriszke, varde mus draugystės, isziariū paniekos ir nužeminimo žodzius musų lietuviams vyrams, tiems, kurie da iki sziai dieni nesupranta ir klauso erzintojų, nekenczianzių vienybės, kurie neskaito gerų knygu nei laikraszczių vien dėlto, kad tą daryt jiems kunigai užgina, kurie nesilanko ant viesų susirinkimų prakalbų ir savo moterims bei vaikams užgina ten lankyti, kurie niekina musų tėvynainius, gerus rasztininkus, vieszus tautiszkus kalbėtojus, platintojus apszvietos, lygybės ir laisvės. Žodziu sakant, tiejie-visi, kurie yra prieszingi tautiszkos dvasės kilimui, yra žudintojais patys savęs, savo brolių ir seserų, vien kart yra žudintojais savo tėvynės musų mieiliausios motinos Lietuvos. Tokie dvikojei yra neverti nesziot vardą lietuvio irgi nei vadintis žmonėmis. Girinis žvėrelis savo guszta, savo namelį, savo vaikus ir visą pulką, isztikus nelaimėi, gina nuo

iszpustyjimo, nuo prapulties; stato savo gyvastj ant pavojaus ir stengiasi apgint savo lizdą, o musų lietuviai gatavi yra nustumt visą savo tautą į amžiną prapultj viename akies mirksnyje. O tamsybė! tamsybė!

Ant galo atsiszaukiame į virszininkes lietuviszku moteriszku draugyszių Amerikoje, idant butu taip malonios ir danesztu musų draugystės komitetui savo adresus, kad atėjus laikui galėtume susizintot per laiszkus.

Vardan draugystės
Izabelė Sinkevicziene,
rasztininkė.

Musų draugystės adresas
szikiokis:

„M I L D A”

P. O. Box 322, Delray, Mich.

Waterbury, Conn. Kad surinktie daugiau pinigų tautiszkiems reikalams, Waterbury'o lietuviai užmanė iszleisti tuziną sidabrinų szauksztų ant iszslaimėjimo. Tikietų pardavėm viso už \$9,20 ct. Iszmokėjimai buvo toki:

Už tuziną sidabrinų
szauksztų \$2,25
Atspaudimas 300 tikiečių \$1,25

Labu \$3,50

Grynos naudos atliko \$5,70 ct. kuriuos skiriame pusiau: 2,85 parodai ir 2,85 pašalpai kankintinių, kuriuos prisiuncziamo p. J. J. Paukszcieiui.

Tajj tuziną szauksztų perskyrėme per pusę, į du laimikiu; vieną laimikj laimėjo Kazys Peža, antrajj-gi Paulina Aviziūtė.

Vedėjai ir apdirbėjai
to reikalo:

S. Radziunas,
K. Peža.

Scranton, Pa. Balandzio 22 dieną buvo apvaikszcziojimas sukaktuvių 2230 metų nuo keliavimo Putėjaus per Lietuvą ir užraszymą pirmųjų istoriszku žinių apie musų

pratevius. Sukaktuves ir prakalbas parengė vietinė Joachimo Lelevelio draugystė; žmonių susirinko vidutinisskaitlius ir visi gražiai užsilaikė. P. Rugienius, pirmsėdis draugystės, atidarė susirinkimą ir ragino lietuvius lygiai nenuilstancziai darbuotis, kaip darbavosi nemarios atminties Dr. V. Kurdirka. Kalbėtoju buvo 6; P. Mikolainis, Matilda Rugieniūtė, Dr. Baceviczius, Dr-nė Szliupienė, Dr. Szliupas ir K. V. Dembskis. Visi kalbėjo apie senovę musų tautos ir paskui laipsniszką nupuolimą priėmus krikszczionystę, ir vėl kilimą antroje pusėje szio, devyniolikto, amžiaus, kuriame isz tikrųjų lietuviai vėl dirba, kad iszsiliuosuoti isz kuniszkos ir dvasiszkos nevalės. Ant galo J. Teleiszukas deklamavojo gražias eilės apie meilę tėvynės. A. Grybas.

So. Boston, Mass. Gavėnia praėjo tarpe mus lietuvių gražiai, bet atėjus velykoms ir vėl prasidėjo girtavimai bei pesztynės. Sulaukus velykų, vietoje eiti į bažnyczią, tuli pradėjo jau gerti alų ir degtinę, nors kaip geri katalikai per visą gavėnę negėrė. Prisiğerus reikėjo susipeszt, ir kada žmonės grįžo isz bažnyczios, szituosius policija gabenno į lakopą. Vakare vėl policija turėjo darbo ir užpelno isz lietuvių. Balandzio 23 dieną, per Jurgines, atsirado vienas geras Jurgis, kuris dienoje savo varduvių nesigailėjo alaus ir iszilinksmius pradėjo ir smuikas skambėti, kuri tai linksmybė pasibaigė verksmu, atlapimu ausų, nurovimu plaukų ir priplojimu nosių, kad po baliaus nei vienas isz buvusių negalėjo ant gatvės pasirodyti. Apart tokių negerų lietuvių, kurie nesuvaldo savo proto ir savęs, yra daug sulenkejusių ir tarpe savęs kalbasi poniszškai; tokie negana kad patys nieko neveikia

ant lietuviszkos dirvos, bet jie stengesi atkalbinti ir tuos, kurie dirba. Tikrų-gi lietuvių yra visai mažas skaitlius ir tiejie yra apszaipomi nuo mulkių ir iszgamų.

Tėvynės Myletojų Dr. kuopa isz karto buvo pakilusi ir szauniai augo, bet dabar su kuopa yra nei szio nei to, gal reiks kuopą organizuoti isz naujo. T. M. D. sanarys.

Pittston, Pa. Niekas mus taip nežemina kaip toji bjauri nelaiminga girtybė: sztai vėl viena auka puolė isz priezasties girtybės. Pirmą dieną velykų du lietuviai, S. Kriskus ir M. Navickas, apvaikszcziodami linksmai szventes gėrė per dieną ir paskui kaip baisus liutai ėmė viens kitą draskyti. Navickas nutvėręs kokią ten geležį kirto Kriskui į galvą ir szis pargriuvo ant žemės ir po penkių dienų apleido szią pasaulę. Navickas tapo paimtas ir nugabentas į kalėjimą, kur turės už velykų linksmybę atpakutavot. Musų kunigas keikia dorus lietuvius szaukdams bedieviais ir kitokiais vardais savo pamoksluose ir prakalbose, o apie baisius vaisius girtybės nenor veik nei užsiminti. Nors girtuokliai ir galvažudziai, vienok geri katalikai. O sviete! o žmonės!

Scranton, Pa. Patilpęs P. Teleiszienės 16 num. „Vienybės” rasztas apie Scrantono moterijų draugystę skaudžiausiai manę vieną užgavo vardan visos draugystės. Tamista jau kad raszei, tai reikėjo raszyt teisingai apie tą atsitikimą dr. ne taip iszkreivotie ir juodytie mane priesz visuomenę. Draugės nuo pradzios užsimezgimo draugystės reikalavo kitokių įstatų ir nors su vargu likosi pirmutinė konstitucija sutverta, tacziaus sanarės isz sykio nenorėjo apart 6 ar 7, kurios konstitucija surėdė, o kada

dauginosi draugės, augo ir vaidai. Tamista jug pameni ir nesiginsi kaip ant buvusio susirinkimo 11 d. Vasario rąstininkė pasakė kad draugės nenor nė menesinės mokėt, kol nebus permaintyta konstitucija, ir, arba visos atsimes, arba turės tvertie kitą draugystę. Jug Tamista pati pasakei, tai kas bus isz to ir mus visai mažai liktu. Ar Tamista užsiginsi kaip pati sakei ant to pat susirinkimo kada ir Szliupienė buvo, kada moters norėjo visu balsu ką tokį snekėtie, o Tamista patarei kad ramincziau ir tildycziau, kad tik Szliupienė negirdėtu. Ir teip buvo kas susirinkimas, vaidai ir nebuvo nė vienas prigulincziai atliktas ir pabaigtas. Ant atsituvusio susirinkimo 11 Kovo buvo galutinai nuspręsta 4 dalių moterių, kad įstatai būtų permaintyti ir nekurioms mėnesinės suvisu nemokėjo kol nebus permaintyta. Tai beveik visos dr. nutarimą, apart 5-tos dalies, o Tamista raszai, kad asz konstituciją perdirbau be komiteto zinios. Tai pagal priežodį: kad be vieno cigono teipgi jomarkas atsibuna. Jeigu vieno sanario komiteto ant susirinkimo nebuvo, tai susirinkimas visgi buvo pilnai atliktu. Konstitucija rodė teip, kad mainysis, jei to reikalaus dvi dalys sanarių, tai galima mainyt tik metų laike, bet Tamista nepaminėjei kad čia reikalauja 4 dalys, taigi veik visa draugystė. Taigi konstitucija likosi permaintyta to reikalaujant 4 dalims sanarių. Draugystė turi savo ezartery ir yra pilna K. Draugystė Lietuvos Dukterų, ir tarsi pilną tiesą. O kad asz konstituciją perasziau, tai yra mano priderystė ir tuomi iszpildžiau reikalavimą visos dr. o ne 5-tos dalies. Musų naujoi konstitucijoi turime, kad dėsim po 10 centų du kart ant metų ant tautiszkių reikalų. Su kasa Tamista pasidžiaugsi

paskiaus.

U. Lipaviczienė.

Lost Creek, Pa. Turiu su visuomenė pasidalinti nelaime musų apielinkės, kuri dasiekė mus dėl nustojimo darbo. Pirm kelių mėnesiu sustojo vienos angliakasyklės ir tada szejp teip isziskirstė darbininkai į kitas, bet dabar sustojo ir antros, kuriose mus kaimeilio lietuvių daugiausiai dirbo. Užtat gi liudna darbininkui, kuris dirbdamas, uždirda vos ant pragyvenimo o netekęs darbo kur pasidės, kame ras prieglaudą sau ir szejmynai?

Liudnumas apsiereiszkia tarp mus burelio lietuvių; tartum buvome pakilę isz miego, miglos rodėsi lyg blaivytiis prasidėjo ir giedros saulutės spinduliai pasirodė kada nekada musų tarpe. Gailu broliai, kad mes negalime dasiekt savo užmanymo, nes sulaike mus ant kelio prie labdaringų siekių savo tautai, szelpimo savo brolių. Daugumas musų burelio draugų iszsiskirstė po visas szalis o likusieje daugumas be darbo, priversti, esame susilaikytie nuo kelio tolynžengystės tautos kelyje.

Brangus tautiečiai, kurių meilė paszvesta dėl tautos, zinom ir suprantam, kaip lengva ir linksmumas ima nuveikti kokį darbelį dėl gerovės brolių ir labo tautos. Bet koks kartumas ir nerimstantis liudnumas ima, kaip reikia nuo pradėto darbo atstot, nes medegiszkas nupuolimas apsilpnina viską.

Apmislyjant visą darbininkų padėjimą, ateina ant mislies, ar negalima praszalint bedarbės isz darbininkų tarpo?

Man rodosi darbininkų rankose valė, jie nuveikia visus darbus pasaulėje, o kas darba atlieka, tam ir prigulintis pelnas už tai pripuola, o ne pagal sziaudieninį surėdymą, kuria me kapitalistai milijonus isz mus darbo susikrauja o mums

tik tiek lieka, kad dirbdami nenumirtumėm isz bado.

Valdžia teip-gi czion darbininkų rankose; mes renkam valdžią pradedant nuo prezidento igi mažiausio urėdniko; ar-gi ne mus broliai darbininkai reikalas pareikalaut jų, kad jie pildytu įstatymus draugiszko surėdymo dėl labo visos žmonijos, o ne kaip sziaudien tik dėl kapitalo?

Szituos darbus kaip nuveiksim tada gal nuslinks vargai ir rupescziai nuo musų sustirusių strėnų, neszanczių sziaudieninį jungą kapitalo.

M. Bridickas.

Worcester, Mass. Lietuvių czionais yra diktokas skaitlius, bet tautiszka labai žemai stovi. „Saulė“ czion turi tam siausią vietą, todėl szviečių su savo nuodinga szviesa, Geresnius laikraszčius ir knygas tik keletas teskaito. Bet ten besilankant pasisekė keletą prikalbint ir prie geresnio skaitymo.

Ten bebunant, užtiko ir velykos. Nuėjau, kaipo pakeleivis į lietuviszką baznyčią, bet paklauskite, ką ten girdėjau? Ogi „poniszką“ pamokslą, kurį kun. Jaksztis su didelių skanumu sakė, gal kokią pusę valandos. Nelaimingi parapijonai, klauso net susiraukę, „poniszko“ pamokslo. Asz teipgi klausiau, ir net dieglį strėnose bestovėdams gavau, bet kentėjau ir laukiau, ar nesakys ir lietuviszką, nors ant pabaigos. Nedovai buvo laukimas, kaip pabaigė „poniszką“, tuojaus pradėjo lietuviszka; pusę tuzino žodžių, su nenoru ir tingumu pasakė ir pabaigta. Gal mislijat skaitytojai, kad ten daug lenkų buvo? asz girdėjau nuo vietinių lietuvių kad daugias nebuvo, kaip 30 „ponų“ o lietuvių 300. Taigi „ponų“ 30 daugiau sveria pas kun. Jaksztį kaip „klopy“ 300?! Kas būtų, jeigu viei lietuviai teip

mylėtų lietuviszką, kaip kad kun. Jaksztys?!

Kaip girdėjau, tai tas lenkų patronas, neapkenczia nėi lietuviszkų draugyszkių ir visokas tik lietuviszka. Gerai padarytų lietuviai, kad jam lietuviszkos duonos neduotų, nes gal ir toji dėl jo negardi? Tegul valgo „panską“! Tegul dolarius ima „panskus“!

Pirm mano ten atsilankymo, ką tik buvo buvęs kun. Milukas. Laikė teń prakalbą, bet ir tas gavo nemalonę kritiką. Atsistojęs „panskas“ kunigėlis pasakė: girdi Broklyniečiai vieną kuniga baidu numarino, o kitą iszsiuntė ubagaut! Vienas tik, daiktas, jam patikęs, o tai, kad kn. Milukas pasakęs, kad kiekvienas gali duoti po \$10,00 ant baznycios. Tas tai reikalinga, už tai pagyrė kun. Miluką.

Worcesterio lietuviai neva sutvėrė naują lietuviszką parapiją, ant paveikslo Chicagos ir So Bostono, bet tvarkos jokios dar neturi. Tie patys prie naujos prisiraszo ir prie kunigo drebėdami bėga.

Worcesteriszka, dar nėra aukavę, ant musų parodos nėi ant kankintinių nėi vieno cento. Vertėtu pasirupinti, kurie supranta sziek tiek reikalą lietuviszką.

Juk tarp daugelio, yra ir gerai mananczių vyrų, tik reikia drąsos pirmutiniems.

Tas pats buvo ir kituose miestuose, pirmutiniai turėjo nemažai nukentėti, ir dabar dar nepaliauja kentę. Tas karsztam tėvynainiui, yra lengvas kentėjimas ir naudą daugeliui musų tautiečių nukentusių atnesza.

Vyrai visi prie tautiszko darbo!

Nes bijokim apkalbų nė vargol

Peligrimas.

Scranton, Pa. Socialistiszka Darbininkiszka kuopa ant susirinkimo 3 d. Balandžio, apart apsvarstymo darbininkiszkių reikalų, vienbal-

siai pakėlė protestą prieš išėjusią iš spaudos knygėlę po antgalviu, „Balsas Amerikiečių Lietuvių į Leoną XIII“ kuri tai knygėlė buvo bažnyčioje dalinama žmonėms. Mieriu augsčiau minėtos knygelės yra atsiszukimas vardan visų paklusniausių Lietuvių Amerikos į Leoną XIII, kad padaryti lietuviskų šventųjų: kun. Andrių Rudaminą, jezavitą ir vyskupą kunigaikštį Merkelį Giedraitį, kad lietuviai turėtų į ką melstis, nėra iki šiam laikui lietuviai tik skolintus šventuosius garbino.

Minėti kandidatai į šventuosius darę stebuklus dar gyvi budami: vienas per sapną matęs aniuolą gyvą, o kitas nakties laike žvake užsidegdamo be pagelbos tarno. Ką gero yra nuveikę minėti šventieji dėl lietuvių tautos, negalima žinoti. Autorius knygelės iš kalno ragina į šventuosius melstis ir į jį kam stebuklingai pasirodytu, tai kad ne užsleptu, bet tuojaus apgarsintu visiems ir duotu žinę dvasiškai valdžiai. Kaip paprastai žmogus ką dieną kalba tai nakties apie tai sapnuoja, nėra abejonės kad ir čia gal atsitiktie susapnuot kokiai moterėlei arba vyrui prisiziūrėjus į paveikslą kun. Merklio Giedraicio kaipo didelio stebukladario užsidegant sau žvakę.

Todėlgi atsiszukiamie prieš visuomenę, jog nereikalaujame daugiau šventųjų darymo, nes per daugelį amžių maldaujami šventieji nieko negelbėjo, tai yra aišku kad ir šitų dviejų garbinimas nieko mums nepagelbės.

Sekr. P. Dubickas.

Allegheny City, Pa. Kovo 25 d. cizonai susitvėrė nauja pagelbinė draugystė po vardu „Lietuvos Sunų“ prie kurios ant sykio prisiraszė 21 sąnarių. Susirinkimus laikome

kiekvieną paskutinį nedėdienį, kožno mėnesio, ant sales Wegner Hall, kampas Beaver ir Washington Ave. Dėlto užpraszone visus brolius lietuvius ateiti ir prisiraszitie prie Lietuvos Sunų draugystės. Virszininkais tapo išrinkti:

Pr. Rupszis—prezidentu,
A. Sztarolis—sekretorium,
A. Saudanas—kasierium.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Gilberton, Pa. Susirinkimas Tėv. Mylėtojų Dr. buvo 25 Kovo. Dėlei nebuvimo reikalingų apsvartymų reikalų kuopos, likosi praleista du mėnesinei susirinkimai. Korciukės užkviečiančios visus sanarius ir naujai norinčius pristotie prie kuopos, likosi išsznezios pirm laiko, bet visai maža dalelė mūsų te susirinko.

Tarpe mūsų yra neatbutinai reikalinga agitacija. Per agitaciją tik galima mūsų denušimanantiems broliams, uždegtie tėvynišką meilę, parodyti jiems tikrą kelią kad ir jie prisidėtu prie mūsų, nustotu teip nežmonišškai gėrę, o ypacz kaziravę, kas yra labai išszaknėję tarp mūsų tamsesnių brolių, ir kas labiausiai sukelia vaidus, musztynes, o ant galo ir provas, kur nevienas desetkas dolerių yra dingęs kiauruose kieszniuose skvajeriu. Iszkada pasidariusioji per tuos mūsų brolius, atnesza skriaudą visai tautai, ir dar esame paniekintais akise svetimitaučių. Deltogi, imkim broliai kiekvienas iš mūsų užpareigą pertikrint nors po vieną iš mūsų tamsesnių brolių, kad juos atvesti ant tikro kelio, kad jie vietoje gaiszinti laiką ir pinigus ant girtybės ir provų, prisidėtu prie mūsų skaitliaus, prie Tėvynės Mylėtojų, prie draugystės išleidi-

mo moksliszkų knygų. Teip elgėntės pasikeltumėm apszvietime ir sumažėtu mūsų peiktini pasielgimai.

Ant susirinkimo kuopos perkatinėjom klausimą dvanojimo „Ukininko“ redakcijai Tėvynės Mylėtojų Dr. išszleistas knygas „Keistutis“, „Orleano Mergelė“ ir „Lenkai ir Lietuviai“, dėl dalinimo dvanai Lietuvos ukininkams, ant ko visi vienbalsei pristojome.

Iszleidimą atskirium „Tėv. Myl. Dr.“ Įstatų, kas yra parankiau dažinoti mierius Dr. neprigulintiems prie „Tėv. Myl. Dr.“ likosi teipgi patvirtinta.

Likosi iszrinkti du draugai dėl perėjimo per grincias renkant aukas ant Paryžiaus parodos ir kankintinių. Surinkta pinigų tapo \$2,75 ct.

A. Ilgunas.

Stovis kasos

Įplaukimai:

Pagal „Vienybės“ num. 15 buvo kasoje	277,22
Union City, Conn. kuopa	7,70
Gilberton, Pa.	2,75
Lawrence, Mass.	3,30
Waterbury, Conn.	3,65
Brooklyn, N. Y.	2,10
Westville, Ill.	15,95
Scranton, Pa.	4,65
Jersey City, N. J.	7,80
Pittsburg, Pa.	11,70
Chicago, Ill.	1,10
Sykiau	\$337,92

Iszmokėjimai:

Sukolektavojimas čekio	
Gilberton, Pa. kuopos	-10
V. S. Kreivenui Westville, Ill. expreso kasztai už prisiūtas kuopai knygas „Keistutis“ ir „Orleano Mergelė“	1,00
Sykiau	\$1,10

Lieka kasoje \$336,82

A. Olszevskis.

Nauji rasztai.

Zinyozia, kvartalinis laikrasztis, paskirtas apszvietes-

niems lietuviams. Prekė numerio 50 pinigų. Tiltėje 1900 m. Kasztu „Tėvynės Sargo“. Didelio aszmainio puslapių 155.

„Zinyozia“ surėdyta formoje mėnesinių žurnalų su trumpesneis rasztais yvairaus turinio, iszleidziamas Lietuvos kunigų. Turinys „Zinyozios“ yra toks: Redakcijos atsiszukimas; Istorija darbo, paraszta Kelmelio; Lietuvaitei, nemokancziai lietuviszkai. Eilės A. Jakszto; Leonas XIII Popiezius, paraszta Samogitos; Kunigai Zemaiczių vyskupijos, nubausiti isz priezasties maiszto 1863 m., isz rasztų vysk M. Valancziausko; Prasmė ir grazumas Lietuvos dainų, paraszė Samogita; Saulei užsileidziant, apszaka paraszta Szatrijos Raganos; Kaip kas kam, eilės M. Dagilėlio; Neuzpelnyti Muravjovo liaurai, paraszė Savasis; Tarp erszkėczių — sunus, eilės J. Paleidsparnio; Kunigas lietuvis, A. Jakszto; Jautis ir arklys, sakmė Aldono; Mūsų dirvonai: Negeistini apszreizkimai mūsų literaturoje, Vaiszganto; Lenkystė ir Lietuvystė, Dėdės Atanazo; pezvalga knygų: Lietuvos Istorija, Simano Dankanto ir Zarysy prava zwyczajowego ludu litewskiego; Turinys „Tėvynės Sargo“ 4 metų ir, Isz svetimitaučių bibliografijos.

„Zinyozia“ yra paskirta apszvietesniems lietuviams ir troksztanti sanbroliams — lietuviams dvasiszko pelno. Nors „Zinyozia“ yra paskirta mokintesniems lietuviams, dauguma jos skaitytojų vis bus mažiaus mokintesni, taigi mūsų sodiečiai, skaitytojai lietuviszkos literaturos, neziurint kam ji paskirta. Esant nuslėgtai dvasei žmogiszkumo, laisvės ir lygių tiesų mūsų žmonėse, visokių mūsų laikraszczių ir szejp rasztų turi buti užduote tąją dvasę iszliuosuoti, zadinti ją prie iszsiluosavimo, parodyti savo broliams sodie-

cziams mažai apszviestiems, kad ir jie yra žmonės, o ne gyvuoliai, kurie nesztu jungą vergybės ir mislytu dar, kad jie to jungo neszimui tik ir yra. „Žinyczia“ straipsnyje „Istorija darbo“ vienok moki na žmonelius paklusnybės ir iszszadėjimo savęs dėl naudos kapitalistų, tinginių ir valdanczių luomų, dirbtu tiek, „kad duondavys niekame skriaudos neturėtu ir privalo buti liuosas nuo visokio įtuzimo ir niekados nekelti maiszto“ (pusl. 18).

Matyt kad raszytojas straipsnio neturi jokios nuovokos apie darbininkų pasilaikymą, gyvenimą ir reikalus. Geras tokiam rasztininkui praktisz-pamokslas butu, bent metus padirbėti pabrūke, o jis butu pirmuoju maisztininku.

Kaip nenusisekė „Tėvynės Sargui“ po savo užgimimo pertikrinti žmonių, kad gimnazijos ir universitetai mokina tik paleistuvystės, teip ir „Žinyczia“ nepertikrins jau nei vieno darbininko, ypatingai apszviestesnio, kad socializmas yra jam kenkencziu, kad nuo nelygybės nėra vaisto ir kad tas nelygumas paeinas isz Dievo valios (pul. 18), kad dorybė ismylejimo darbuose iszėjus isz kliosztorių, kad visoks geras ir materijaliskās draugijos atgyjimas visoje Europoi per darbą iszėjo isz dyasiszkos tvarkos szventos Kristaus bažnyczios, kad darbininkai turės po myrio gerą gyvenimą linksmybėse dangaus, o tiejie skraudikai jų, kapitalistai, griezs dantimis pragare per amžius. Vienok visoki darbdaviai, kapitalistai ir mintantiejie isz darbininko prakaito geriaus apsiima pragare svilti per amžius, negu iszszadėti tų trumpų svietiszkių linksmybių, kokias jiems pagamina tiejie darbininkai savo kruvinu prakaitu.

Teipgi toje „Istorijoi darbo“ yra paduoti lotyniszkoje kalboje velnio poteriai, kad su

jais nubaidyti darbininkus (zinoma lietuvius) nuo socialistų.

Susivienyjimo kuopai Philadelphia, Pa.

Philadelphios Susiv. kuopa per 16 num. „Tėvynės“ bara „Vienybę“ ir „Lietuvą“ už kankintinių komitetą, kuriai atsakome:

Jeigu skaitote „Lietuvą“ ir „Vienybę“, tai galėjote patėmyti, kad užmanymas rinkti Kankintinių Komitetą buvo paduotas dar Lapkriczio mėn. praėjusių metų ir perstatyti kandidatai. Tai gi Philadelphia Susiv. kuopa turėjo gana laiko perstatyti ir savo kandidatus. Rinkimai tęsėsi per 5 mėnesius ir mums rodosi to kio laiko pilnai užteko, o kad kuopa pasivėlino savo kandidatą pastatyti ir balsuoti, tai už tai kalta tiktai pati dėlei savo nepaslankumo. Perstatyti kandidatai į Kankintinių Komitetą tapo iszrinkti v i e n b a l s i a i per balsuotojus apart Susiv. Phila. kuopos, kada rinkimų pabaiga tapo apgarsinta. Kad Dr. Szliupo vardo nebuvo minėta raszte p. Butkaus, 8 num. „Tėvynės“ tas tiesa, bet pasakykite meldžiam, kas yra tie trukdytojai, kurių dėl jus prispirti butumėte nuo darbo (rinkimo aukų ir aukavimo kankintiniams) atsisakyti? Pki prabylimo philadelphiecių kandidatai vieny – vieni buvo Szliupas, Szernas ir Olszevskis. Kas per vieni yra „ypatingai tie, kurie ne darbo reikalaus daboti myli, bet tik maiszanczius trukdymus, kas aiszkiai regima“? Meldžiam paduokite jų vardus ir vietas o mes apgarsinsime, kad tokių „szbiebukų“ niekas nerinktu į mūsų tautiszkius komitetus! Mes neapskelbėme jusų, bet jus patys tą padarėte žadėdami dėlei trukdytojų atsisakyti nuo darbo. Ne „Vienybė“ su „Lietuva“ perstatė kandidatus, užbaigė rinkimus

(gerai dar kad „Vienybei“ su „Lietuva“ nėra užmetama visas iszrinkimas) ir užtvirtino komitetą, bet tik juodvi iszpildė valę aukautojų ir kad buvo reikalas tą užbaigti. Kuopa užmeta „Vienybei“ ir „Lietuvai“ neszelpimą kankintinių pirm kelių deszimtų metų, kada jų dar nebuvo ant svieto. Mes gi pasivelyjame paklausti kuopos, kodėl ji bent dabar to nedaro ir kelia ermyderius tiktai? Kankintiniai isz tų ermyderių neturės jokios naudos! Kuopa rods gal protestuoti ir nepripazinti kankintinių komiteto, bet tegul kuopa neužsimirszta, kad ji nėra visuomenė, ir gal ermyderius kelti tik savo vardan o ne visuomenės.

Isz visur.

Vokietijos kapitalistai sudėjo \$100,000 paszalpai badiolių rytinėse Indijose.

Prusijos seimas paskyrė 30,000 markių dėl 100 darbininkų (kiekvienam po 300 markių), kurie galėtu isz Prusijos nukeliauti apžiūrėti parodą Paryziuje.

Netoli Bremen'o 13 darbininkų mažam laivelyje kelėsi per upę Weser, kur laiveliui apvirtus 9 prigėrė.

Ant salos Korsika, tarpžeminėse jurėse, artyfmiais Sardinijos, numirė lovoje 76 metų senas plėszikas Bella Coscia, kuris savo amatą varė per 40 metų. Kada kariauna užklupdavo jo jieszkoti, jis apsidaręs kaip ukininkas dirbo žemę, kariaunai pasitraukus jis vėl grįždavo į girią. Pas ukininkus jisai buvo didei gerbiamas, nes juos apveizėdavęs su visokiais daiktais, ir už tai pavujuose jį slėpdavo. Paskiaus jis tapė dar ukininkų sudžia taikos ir vaidus visados sutairkindavo. Kada Prancuzijos prezidentas Carnot aplankė tą salą, Coscia buvo jam perstaty-

tas kaipo vyriausia tos salos ypata.

Bulgarijoi tuluose miestuose ir vietose pakilo maisztai dėlei per didelių mokeszių lupimo. Rustczuko apielinkėje kariszkas apgulimas tapė apszauktas, nes sodiecziai užmuszė porą mokeszių rinkėjų o paskiaus susimuszus su kariauna, užmuszė 2 apicieru ir 15 kareivių.

Berlyne 1 d. Geguzio darbininkai nulaikė net 76 vietose susirinkimus. Visoje Vokietijoi darbininkai szventė 1 Geguzio, nors tulose vietose policija užgynė daryti parodas. Seimo pasiuntiniai socialistai tą dieną nėjo į seimą bet ant darbininkiszkių susirinkimų prakalbas laikė.

Maskolijos caras keta aplankyti visasvietinę parodą Paryziuje, ne kaipo caras, bet kaipo paprastas lankytojas.

Mieste Bonn, Vokietijoi, numirė garsus tepliorius M. Munkacsi, vengras, paprasto dailės sunus. Daugel kartų jis yra gavęs pirmas dovanas ir aukso medalius. Daugiausiai jo paveikslų yra isz vengrų sodiecių gyvenimo.

Vengrijos valdzia atsimokėdama Vokietijos valdziai už iszvarymą vengrų, czečių ir kitokių tautų isz Vokietijos, iszvaro tuomi tarpu 600 vokiecių isz Vengrijos.

Londone per vestuves maskoliszko pasiuntinio dukters, laike szliubo nuo žvakių užsi degė nuotakos valionas ir szau nei apsvilino plaukus. Jaunikis pamatęs, kad jo merga gal sudegt norėjo užgesinti liepsnos vien su užspaudimu rankoms, kurias apdegė teip, kad žiedo negalėjo ant pirszto užmaut. Tokiai ceremonijai prisiziurėjo visų szalių pasiuntiniai.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĒ

JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

namie skaitinējo Milicho 1803 m. išleistus, o ir kitus raštus; nors pas tėvą turėjo kiaules ganyti, tačias laiks nuo laiko gavo ir į mokslą eiti, taip 1836 m. savo miestelio mokslainėje, 1837 m. Puhnių muižėje, o vėliaus pusantrų metų Lub-Eserės mokslainėje. Iš čion sykį su kitais mokytiniais jis apsilankė pas Rojos jurmalę ir pirmąsyk paregėjo marę, ir tuomet jau jam puolė į galvą projektas Rojos upij įtaisyti gilesnį uostą dėl laivų. Nuo 1840—44 m. jis savo Sasmakos miestelyje mokino Latvius ir žydikus už labai mažą pamokėjimą iš dalies palei senus vokiečių rankvedžius, pats besimokindamas. Čion jis išmėgino sunkią duoną mokintojavimo, ir todėl vėliaus jis taip dirbo, idant mokintojai už savo svarų darbą gautu geresnį apmokėjimą vide jo išleistą: (1891 m. „Arkan-gelas gubernjas tautskolas ka juhrneezibas skolu papildinata-jas“). Bet 1845 m. jis kako į Jelgavą, ir pastojo Rundalyje, vėliaus Leell-Berstelėje, už pagasto raštininką, galiaus tokią vietą užėmė Ehdolėje 1847—49 m. Čion drange su Leppevyčiumi ir Spahgiu Valdemaras įsteigė buvo 1848 m. „juhras išsmelšchanas beedriba“. Bet Valdemarui rupėjo studijos. Jis prašėsi pagalbos nuo genarol-gubernatoriaus Suvorovo, ir nuo to gavęs rekomendaciją į Hagedorną, jis su 120 rublių kišenėje, 24 metus senas budamastraukė peščias į Liepojų mokintiesi gymnazijoje. Čion jis surašė raštelį: 3 0 0 s t a h s t i, kurį 1852 m. Hazedomas išleidė ir paskyrė įėmimus dėl gelbėjimo mokslan einančio Valdemaro. Nors tą jo raštelį pri-lygina prie Stenderio „Stahsti un pasakas“, tačias kalba jame nebuvo grynokai latviška; tačias svarba rašto yra tame, kad jis Latvius ragino prie apsišvietimo prie steigimo knin-gynų, prie skaitymo raštų, už ką jį šiadien Latviai vadina vardu „gaismas tehws“. Juk jis jau Ehdolėje gyvendamas įsteigė ir vadovavo „latweeschu grahmatu krahtuvi“. 1881 m. jis Sieslackui išleidžiančiam „Pagalma“ prisiuntė 10 rubl., idant steigtu didesnę raštų krautuve, iš kurios v e l t u i davinėtu raštus pasiskaityti. Per „Austrumą“ jis vėliaus ra-gino privatiškas raštų krautuves steigti. Priegtam išėjo, apie 1857 m., „Ueber die Heranziehung der Letten und Esten zum Seewesen“, kuri kninga pašvęsta yra jureivystės klausimams. Kad Valdemaras daug rašęs yra vokiškai, nedyvas, nės tuomet dar buvo paprasta tarp Latvių, kurie nors kiek buvo galvą augštyn pakėlę, panaudoti dėl savo apšvietimo vokiškąją kal-bą, o teip-gi dėl savo nuomonių išreiškimo (kaip Lietuviai kad rašinėjo lenkiškai!). Apart to, jis rašęs yra daug vokiš-kių eilių, iš kurių įpatingai atsizymi „Natur und Mensch“ (1854). Valdemaras labai buvo priešingas karei iki pabai-gai savo amžiaus; tai randasi išmėtyta jo raštuosė, įpatingai „Vaterlandisches und Gemeinmiziges“, kur tarp kitko sako: „Nuo visų žmonijos nelaimių visų didžiausioji yra tulų tautų didelis gatavyjimasi į karę; juo tas spiria ar kaimynų tautas veltingai gatavotjis ir rengtis į karę... Karė atneša ant sykio

visas tas nelaimes, ką marai, cholera, patvyniai, badas, maiš-tas, trukumas mokslo pavienam paspėja išdaryti“.

1854 m. Valdemaras baigė gymnaziją ir įstojo į Tarbatos universitetą, mokytiesi valstijų ir tautų ukės mokslus. Čion jis mokėsi per 4 metus. Jau 1856 m. jis steigė čion „latweeschu wakari“, kurie traukėsi paskui Kronvaldo laike, ir galiaus pavirto į „Letonijos“ korporaciją; prie „latweeschu wakarų“ prisidėjo 10 ar 12 studentų, tarp tų buvo vėliaus pagarsėję Juris Alunans, Barons ir vėlesnis Dr. Jurjans; čion studentai sueidami apšnekėjo apie tulas svarias lietas, ir ragino viens kitą prie tolesnių darbų. Apart to Valdemaras rašinėjo raš-tus, kaip „Inlande“ (No. 18,19) tilpo jo „Ueber die Befahigung der Letten und Esten zum Seewesen“, kur jis istoriškai išrodinėjo Latvių ir Igaunių triusus apie jureivystę jau 12 šimtmeityje, pasiremdamas ant chronikos Latvių Indrikio (rašytos apie 1226 m.), kad Latvių ir Igaunių kariška laivynė sykį sumušusi buvo Danus, po kam Danų provincija Listra tapusi išpustyta, kad kitusyk Kurai ir Igauniai parsivežę Svedų suiminius, sumušę vokiečius prie Kolkų rago ir t.t. Ant galo autorius nurodė reikalingumą savo tautiečiams ju-reivystų mokslainių, kur mokinta apart pradinio mokslo, geo-grafiją ir matematiką. Tą patį raštą Terbatoj išleidė Laak-mans po antrašu „Ueber die Heranziehung der Letten und Esten zum Seewesen, nebst Notizen und Aphonsmen in Bezug auf die industriellen, intellectuellen und Statische verhaeltnisse der Letten und Esten und der drei baltischen Provinzen ueberhaust“ (1857). Čion jis Latvius ragina prie praturtimo per jureivystę ir prekybą, ragina prie progreso ir apsišvietimo. Draugai mokslo ir progreso buvo ir jo draugai. Jis reika-lauja ne vien šnektos, bet darbų, ir ištrivonės darbuosė. Už-manė „amatneezibas laikraštį“, kurs talpintu žinias apie pramonę, turgus ir ukę netik tėvynės, bet ir kitų žiamų. Apat to, jis pirmas-ragino Latvius tverti pačėdumo kasas ir krėdito įrėdnes! Taip pat upės, kaip Narva ir Mehtra, Gauja ir Lielupė, Venta ir t.t., lyginai kaip azerai nebuvo per jį pamiršti, ir visur jis nurodo, juog su mokslu galima butu didelę naudą iš jų ištraukti. Jam širdį skauda, kad tiek daug trukumų jo gimtinėje šalyje užtinkama esą, kurių prašalinimą nereikia laukti pagalbos iš svetur — bet namie tegul stōja daug darbininkų, o visos kliutys bus valiotos!

Vokiečiai juokėsi iš Valdemaro projekty, ir tarp studen-tų tik vienas Sakranovyčius, vėliaus mokintojas, suprato išna-šumą jų; maskoliškos-gi kalbos prof. Rosbergis išgulde tą raštą maskoliškai ir nusiuntė į laikraštį „Morskoi Sbornik“, bet tas nespausdino, tik kritiką A. W. Freigango patalpino, kurs pats vėliaus draugavo su Valdemaru ir rėmė sistemą jureiviškų mokslainių (jis mirė vice-admirolu Gatčinoje 1880 m.); kritika tačias nupeikė darbą Valdemaro dėl jo pavir-šutiniškumo ir nepraktiškumo (slg. Spisok izdanij H. M. Valdemara. Moskva. 1882). Tačias gen. gub. Suvorov savo gromatoje į Valdemarą rašytoje jo darbą giria, ir velyja jam toliaus dirbti dėl labo Pabaltijos žmonių.

Taip-gi dar studentu budamas, Valdemaras išleidė: „Don-dangen, Ritterschloss und Privatgut in Kurland, lesungen von Jacob Fridrics Bankau 1724 nebst einiglu Amerkungen und einem Anhange (v. Chr. Woldemar), Dorpat, 1855“. Kad-gi Valdemaras Terbatoje ant savo durių buvo parašą padėjęs „Latweetis“ ir kad-gi jis tiek už Latvių pakylimą tarp stu-

dentų triušėsi, tai kn. Brasche laikraščiuose užbruko Valdemarui ir jo sądraugams papeikos vardą „jaunlatveeši“, kuriuo vardu ilgai dar tapė vadunami visoki liaundariai ir pasileidėliai!!

Studijas Terbatoje pabaigęs, 1858 m. Valdemaras traukė į Petropylę, kur triusiamą buvo apė atvalnyjimą žiamionių nuo baudžiatos, ir veikiai ėmė rašinėti straipnius į „St. Petersburger Zeitung“ apie Baltijos ukininkų gyvenimą, apie maskolių pirklybos laivynę ir apie reikalingumą jureiviškų mokslainių. 1859 m. išėjo iš spaudos brošūra „Ueber die Mittel, den Seehandel in den baltischen Provinzen Russlands zu heben“, ir taip-gi raštas „Rig. Zeitung'oje“ „Ueber unseren Seemannsstand“. Tad Valdemaras įgyjo urėdą finansų ministerijoje. Raštas „Russkij Torgovj flot“, patilpęs į „S: Peterburgskija Viedomosti“, atkreipė valdžios akis ant Valdemaro, ir toji paskyrė jam 1400 rublių dėl apkeliavimo Pabaltijos ir suradimo įrankių, kaip galima būtų patraukti gyventojus prie jureivystės amato. 1861 m. valdžia pasiuntė jį apkelti Vokietijos pajurį nuo Emden iki Klaipėdai ir susipažinti su Vokietijos jurės mokslo sistema; vaisius savo kelionės, jis 1862 m. aprašė vokiškai ir prancūziškai Peterburgo laikraščiuose ir kitur, ir ten netik Vokietijos bei Svedijos paaiškino jurines mokslaines, bet įpatingai apistovas Baltijos jurės žvejų ir jureivių. Galiausiai 1864 m. minystras Golovin pasiuntė Valdemarą pavasarį į Baltiją „dla izučeniya ustroistva i diejatelnosti tamošnich narodnych škol“, apie ką 1866 m. Valdemaras parašė knygelę „Russland's Volksschulen, vom volkswirtschaftlichen Standpunkte betrachtet“. Vėliau dar išėjo „Zur Geschichte und Statistik der Gelehrten—und Schulanstalten des Kais. Russ. Ministeriums der Volksaufklärung“.

Valdemaras, gavęs darbą ministerijoje, neužmiršo savo tėvynės Baltijos. Jis veikiai supažindino vienus su kitais išsimėčiusius Petrapylėje Latvius ir 1862 m. įsteigė „Peterburgas latvešu lašamo beedribu“, iš 12 tautiečių susidedančią, kurių vėliau pribuvo į 70. Baltijoje gi viešėjo sena „nekustiba“, nerangumas. Tad Valdemaras užmanė įsteigti laikraštį dėl sujudinimo Latvijos iš miego. Nesant Peterburge cenzoriaus dėl latviškų raštų, jis pats įgyjo tą urėdą, rodo be apmokėjimo, o už redaktorių nominališkai aprinko Jurą Allunaną, kurs veikiai apsirgo ir sugrįžęs į Kuršą pas brolių pasimirė trakume (bepročiu). Trukstant ant išleidimo laikraščio piningų, Valdemaras aukavo iš savo uždabių, kaip kad ir pats redagavojo laikraštį 1862 m. Bet vos čia spėjo išėiti laikraštis (1 d. Liepos, 1862 m.), kaip piestu stojo Baltijos tuli gyventojai, drauge su vokiečių laikraščiais. Kn. Sulz, redaktorius „Latvešu Avišu“ parašė apskundimo raštą, pasiremdamas ant tūlių perkraipytų ištraukų, ir net Kuršo liuteriškių kuningų synodas sataravosi, ką reikia veikti, idant išnaikinti kurstytojus žmonių. Kn. Sulz padavė du kelius: 1) kuningija gali prisišlseti prie ponijos ir prašyti vyresnybės, kad užslėgtu „Peterburgas Avises“, o 2) per „Latvešu Avises“, kurias tuomet skaitė 4000, imties kariauti prieš jaunąjį laikraštį. Galiausiai raštas kn. Sulzo tapė nusiūstas į „Baltische Monatschrift“. Ponija-gi Kuršo landtage tą patį metą taip gi nutarė, kad 1) „Peterb. Avišu“ „karščiuojantis mieris turi baigties“ ir 2) kad „Peterb. Avises“ Kurše taptu uždraustos! Ką-gi tad valdžia padarė? Rods ji laikraščio neuždraudė,

per Valdemaro triusą, bet cenzura tapė į Rygą perkelta! Žinomas daigtas, labai tai kenkė laikraščiu. Gal būtų vaidai abipusiai trukę ilgokai, jeigu ne nauja painė būtų pasipynusi: ištraukimas Latvių 1865 m. į Novgorodo rėdybą, kurioj lietoj Valdemaras pražudė visą savo mantą¹⁾. Priešių persekiojamas, Valdemaras net ketinęs buvo Nėvos vilnyse pasiskandyti, nuo ko jį Barons²⁾ atkalbino, idant skaugėjai potam pirštais nerodytu, kaip baigėsi Latvių užstovinėtojas. Žinoma, „Peterb. Avises“ paliovė gyvuoti (jaunyje 1865 m.). Bet Valdemaras tęsė imtynes per vokiečių bei maskolių laikraščius³⁾. Galiausiai Valdemaras, kurs 1865 ir 1866 m. buvo slūzyjęs apšvietos ministerijoje, kako 1866 m. į Moskvą už sądarbininką prie „Mosk. Viedomosti“. Su tuomi pasibaigė vėtrų pilnas Valdemaro gyvenimas, ir jis toliau jau tykiai, nors kartais suriai, dirbo su pasekme. Nuo dabar jo draugu darbuose pastojų p. Brihvsemneeks (Treuland.)

Nuo 1863—65 m. Peterburgo vokiškuose laikraščiuose Valdemaras talpino raštus apie jureivystę ir jureivystės mokslaines. Bet tas, nors dėl pamėginimo, nesisekė įtaisyti: žmonės laukė darbų valdžios, o valdžia nėko nedarė. Pavasarį 1864 m. namuose Valdemaro susirinko tulas pulkelis „ainašneekų“ ir, sutarė įtaisyti pirmą jureivystės mokslainę (Mikelsons, 3 Weides ir Martinsons) Ainašuose, ant ko pats Valdemaras aukavo 25 rubl. Toji mokslainė tapė įsteigta ir gavo nuo valdžios pagelbos 800 rubl. už mokintoją aprinko švedą Dahlį, kurs rodo latviškai nemokėjo, tačiau savo mokiniu daug padarė nuopelnų Latviams ir Igauniams, ir nesykį Valdemarui suteikė žinas apie Baltijos jurės pirklystą: be jo triuso tokios mokslainės nebutu įvykę! Tuom tarpu vyriausybė paskyrė komisiją, susidedančią iš Kruegerio Dorgobušino ir k.,

1) Valdemaras pats tai aprašęs yra rašte: „Die Lettenauswanderung nach Novgorod im J. 1865 und die baltische deutsche Presse“. Mat, Valdemaras 1863 m. buvo pirkęs 500 desėtinų geros neišdirbtos žiamės arti Lubanos stotės, ir per „Peterb. Avises“ pagarsino, kad jis tą žiamę parduoda po 15 rubl. desėtiną. 1864 m. atsirado tuli pirkėjai ir bandė ten apsigyventi. Tad trys Latviai iš Dundagos muižės atkeliavę pas Valdemarą paliko 2500 rubl. rankpiningių, kad tasai jiems ir jų draugams nupirktu lygiai geros žiamės. Valdemaras velyjo Latviams artymais įtaisyti naujokynes, įpačiai artymais Nikalojaus gelzkelio, kur žiamė neapgyventa buvo ir kokia 5-600 Latvių galėję būtų apsibuti, azuot traukti į gilią Maskoliją. 1865 m. atsitiko du dvarai ant pardoso — Juljanovo ir Derevos dvarai; Valdemaras pirkė per Dosenbergą Derevos dvarą, 5600 desėtinų didelį, už 38.000 rublių ir ant rankos Latvių duoti piningai tapė tuojau užmokėti. Liekanas sutarta buvo pamažu atmokėti. Bet ant tų pėdų ėmė rasties kliutys ir painės. Prasidėjo tyrinėjimai Peterburge ir Kurše. Visur Valdemaras tapė pripažintas už nekaltą. Bet kas galėjo Valdemarui grąžinti pražudas ir apskelbas?! Kada parėjo mokestis mokėti, nebuvo iš ko, ir tokiu budu Derevos dvaras perėjo į tiesos rankas ir parduotas tapė kuštinamas turtas. Tykojo parduoti ir žiamę, kurios dalis po dalei dingo. Apsigyvenę-gi Latviai tikėjosi, juog pergyvenus 10 metų jiems teks žiamė be mokesties ir dėlto atsiprašinėjo nuo mokėjimo skolos.... Taip tai nedėkingumas yra svieto alga. Iš to viso vokiečių pressa, įpač „Rigasche Zeitung“ darė daug užpuldinėjimų, ir noteisingų.

2) Nuo pabaigos 1862 m. Barons buvo redaktoriumi „Peterb. Avišu“, tarp sądarbininkų reikia paminėti Sterną (Svaigsnits), juristą Friedmaną, Spahgį ir k.

3) 1864 m. Valdemaras apsidė su Luiza v. Ramm iš Rygos, kuri taip-gi mėgė vokiškai rašinėti raštus; „Nenikedschna“ tapė latviškai išguldya ir patilpo į „Dienas Lapą“.

(Toliau bus.)

Vakariniuose Prusuose įbin-gimas lenkų ant žydų nesima-zina. Bulmistras miesto Ko-nitz paliepė vakarais anksti uždaryti karcziamas, nes žmo-nės užsigėrę po ne kiek tuo-jaus eina žydų muszt, ko blai-vus budami nedaro.

Paryžiuje praėjusę sanvaite sugriuvo vienas tiltas, o 1 Ge-gužio sugriuvo vėl kitas, ant kurio atsiliko apeigos atvėri-mo parodos. 3 darbininkai už-musztį tapė o 1 sunkiai sužeis-tas.

Vokietijos laikraszcziai pra-nesza, kad Maskolijos valdžia užgynusi žydams gyventi pa-rubežiais Prusų ir Austrijos per 6 myles; nes parubežiais gyvenanti žydai užsiimanti vien slaptu gabenimu ir pardavimu užrubežinių išdarbių ir apgau-nanti valdžią dėlei muitų. To-kiu budu turėtu kraustyti žydėliai ne tik iš parubežinių miestelių, bet ir iš tolymesnių, kaip tai Suvalkų, Kalvarijos, Raseinių ir t.t. nes tiejie mies-tai nėra atokume 40 verstų nuo rubežiaus.

Berlyno miesto statistka rodo, kad viena moteriszkė 43 metų amž. yra pagimdžiusi 27 vai-kus; 4 moters, kurių jauniau-se turi 39 o seniausia 45 metus, pagimdė po 20 vaikų; 5 moters pagimdė po 19; 8 po 18; 11 po 17; 29 po 16; 42 po 15; 80 po 14; 126 po 13 o 196 po 12 vai-kų pagimdė. Keliolika mote-raiczių, turinczių po 16 metų buvo jau su dviem vaikais 1899 metuose Berlyne užgimė viso 51,297 kudikiai, tarp kurių buvo 7715 mergvaikių; vaikų gimė 25,322; mergaiczių-gi 24, 186. Tik 7 vyrai apsivedė iki 20 metų o net 1404 merginos; vienas vyriszkis 18 metų apsi-vedė o 27 merginos 16 metų ir 154 merginos 17 metų. Tai gi vaikinai teip jauni neapsiveda kaip kad merginos. Išz 5468 porų apsivedusių buvo moters

senesnės už savo vyrus: 266 po-rose moters buvo senesnės už vyrus nuo 10 iki 15 metų; 53 porose nuo 15 iki 20 m.; 15 po-rų nuo 20 iki 25 metų; 14,012 apsivedusių porų vyrai buvo senesni už moteris: 128 porose vyrai buvo senesniais nuo 20 iki 25 metų; 44 porose nuo 25 iki 30 m.; 36 porose apie 30 ir daugiau.

Paryžiaus arcivyskupas, kar-dinolas Richard, pasiguodė pė-piežiaus pasiuntiniui Ripaldi-nui Paryžiuje dėlto, kad jo Prancuzijos valdžia neuzkvietė prie atvėrimo parodos. Popie-ziaus pasiuntinys atsisakė nuo izsklausymo tokio pasiguodi-mo ir dėlto Richardas nusikrei-pė statei į Romą.

Pragoje grovas August nu-siuntė savo jaunesnįjį brolių į beprotnamį kada tasai pareika-lavo savo dalies mirus motinai.

Austrijai, provincijai Krain, mieste Grad, vieno geležinio pabirkelio darbininkai norėjo szvęst 1 d. Gegužio, ką darb-davys neįvėlyjo. Darbininkai ant savo darbdavio teip įtužo, kad su lazdomis ir akmenais apsiginklavę apstoję darbdavio gyvenimą ir norėjo jam už tai iszpilti kailį, kurį tik žandarai vos atgynė. Daugiau jis ne-gins darbininkams szvęsti.

Londono archeologai Ephe-zuose, Mažojai Azijai, atradę rasztus Kristaus raszytus kara-liui Agripai, kuris Kristų bu-veškvietės pas save atsilankyti.

Rytinėse Indijose apart ba-do pradėjo stausti ir cholera. Apie miestus Bombay, Simla ir Ahmedabad izšbadėję gy-ventojai su pastirusioms aki-mis, kaip lavonai, slinkinėja aplinkui. Numirusių nuo ba-do ir choleros nėra kam palai-doti, nes kas dar pajiegia, tai bėga nuo tokių szalių.

Berlyne apsilankant Austri-jos ciesoriui, norėta su izskil-me atidengti Sigmundo-grupa. trumpai pirm atidengimo gru-pos architektos pasergėjt, kad visos naujai padarytos figuros yra be nosių ir tokiu budu vi-sas prisirengimas nuėjo ant niekų.

Didele Paroda ir puikus Piknykas.

Susivienijimo kalnakasių izz Plymoutho ir apielinkės bus Westover Grove (Parisziaus sode) subatoje, 26 Gegužio (May).

Prezidentas John Michell; organizatorius Benjamin Ja-mes; distriktu prezidentai: T. D. Nichol, Frank Miller, Ro-berth Courtright, Chas. Thane ir Timothy Hayes teipgi daly-vaus parodoje kaip ir ant piknyko. Priegtam užpraszo-me ir visus jaunosius darbi-ninkus.

Bovos bus visokios. Szau-dimai į celių dėl visų prieina-mi. Lenktynės!

Uzkandžiai visokie. Muzi-ka pirmos kliasos dėl szokių. Visus užpraszo. atsilankyt.

Vietinės Unijos
Komitetas.

Pirmas Metinis Balius!

kareiviszkos draugystės D. L. K. Vitauto bus keliamas Subatoje 12 dieną Gegužio (May) 1900 m. svetainėje Ce-cilia Hall (P. Schmidt propr.) po num. 181—103 Grand str. Brooklyn, N. Y., prasidės 7 valandą vakare ir trauksis per visą naktį. Muzika bus lietu-viszka po vadovyste dirigento p. S. Rinkeviciaus.

Dėlto užpraszo lietuvius ir lietuvautes vietinius, kaip o ir izz apielinkės pributi ant to gražaus pasilinksminimo, nes kareiviai iszeis pirmu kartu

savo puikiuose rubuose, kas bus malonu visiems pamatyti. Nuolankiai užpraszo
Komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Pijuszo Skuczo, kuris Kovo mėnesyje pribuvo izz Lietuvos į Ameriką.

Paeina izz Suvalkų guber-nijos, parapijos Pilviszkių, kai-mo Skuczų. Lietuvoje buvo kriaucziūm o pajieszko jo dė-dė kriaucziūs; tegul atsiszau-kia ant szito adreso:

Vincas Skuczias,
Box 518 Mt. Carmel, Pa.

Nieks ant svieto negal pa-darytie žmogui didesnės gera-darystės, kaip kad paszalinti skausmus. Jokis kitas vaistas teip greitai nepagelbsti kaip „Inkarinis“ Pain Expeller Richterio. Kencziantieje ant reumatizmo visose szalise, ta-pė tuomi vaistu izzgydyti. Prekė 25 ir 50 ct.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa. Siuva puikiausiai visokius siutus pa-gal naujausią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pigę prekę. Telposgi senus ant naujų perdirba. Visi pas savo Tautietį.

NEREIKE PININGU PRABA/DOVANAI PER 30 DIENU.

Mes tikime Jums.

\$30.00 nusipirkeite geria- sia, sluvamą mazzina Victor su visais fran- kiais Gera siuti sun- ktus ir lengvus siuvi- nius. Gvarantuojame ant 20 metų. Turime 35 skyrius už visokią prekę. \$120.00 pirkti gražiaus- ge gausę Victor Piano. Gvarantuojame ant 25 metų. Praba dovanai, 24 skyrių, visokla prekę. \$120.00 pirkti pirmos kliasos geriausę PIANO. Parduodame visokius muzikalizkus instrumentus. Kataloga dovanat. VICTOR MFG. CO. Dept. X. 17, 161-167 Plymouth Pl. CHICAGO, ILL.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guar- antee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 800-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$32.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 50 inches high, 2400 lbs., \$62.75; 68 inches high, 3000 lbs., \$89.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles for 1000 miles, 40 cents. WHITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.